

Ocena rozprawy na stopień doktora nauk medycznych mgr Joanny Leśniewicz pt. „Ocena czynników psychospołecznych wpływających na występowanie wypalenia zawodowego wśród fizjoterapeutów” przygotowana na zlecenie Dziekana Wydziału Wojskowo-Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

Tematykę wypalenia zawodowego w pewnym sensie można uznać za *signum temporis*, gdyż gwałtowny rozwój cywilizacyjny na przełomie XX i XXI stulecia tak bardzo zdeterminował relacje społeczne, że niejednokrotnie jednostka może czuć się wobec nich „bezzadna”, stosując przy tym nieracjonalne mechanizmy obronne. Wypalenie zawodowe często dotyczy przedstawicieli zawodów medycznych, wśród których bliska, zaangażowana interakcja z drugim człowiekiem stanowi istotę profesjonalnego działania i warunkuje satysfakcję osobistą i zawodową. Dlatego wybór tematu pracy doktorskiej mgr Joanny Leśniewicz jest bardzo trafny i ważny społecznie, a uzyskane wyniki mogą być wykorzystane w profilaktyce różnych form zaburzeń psychicznych.

Praca jest bardzo ciekawa, napisana jest ładnym literackim językiem z zachowaniem odpowiednich proporcji pomiędzy częścią teoretyczną i eksperymentalną. W rozdziale teoretycznym w sposób wyczerpujący zostało omówione zjawisko wypalenia zawodowego, z odniesieniem do terminologii, badań eksperymentalnych i populacyjnych w tym obejmujących zawody medyczne oraz do uwarunkowań psychospołecznych. Właściwie zostało dobrane piśmiennictwo, a wśród przytoczonych pozycji znajdują się również prace polskich autorów.

W części eksperymentalnej przedstawiono założenia, cele pracy, które nawiązywały do hipotez badawczych. Zakładały one, że istnieje zależność pomiędzy nasileniem wypalenia zawodowego a wiekiem badanych osób, płcią, miejscem pracy, stażem pracy i wybranymi cechami osobowości; oraz, że występuje związek pomiędzy nasileniem objawów wypalenia

zawodowego a stosowanymi stylami radzenia sobie w sytuacjach stresowych, stopniem nasilenia odczuwanego stresu z określeniem wartości i uporządkowaniem ich hierarchii.

Na przeprowadzenie badania uzyskano zgodę właściwej Komisji Bioetyki (certyfikat został zamieszczony w aneksie). Objęto nim 92 fizjoterapeutów obu płci, z minimum pięcioletnim stażem pracy, zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładach opieki zdrowotnej na terenie województwa łódzkiego. Niestety nie był to dobór losowy, co niewątpliwie mogło rzutować na uzyskane wyniki. Nie została również przedstawiona zasada wyboru uczestników badania. W pracy zastosowano właściwe narzędzia badawcze i zostały one wyczerpująco opisane. Kwestionariusze autorów zagranicznych posiadają polskie adaptacje i normy psychometryczne.

W badaniu zastosowano wielokierunkową analizę statystyczną a obliczenia wykonano przy wykorzystaniu pakietu Statistica PL.

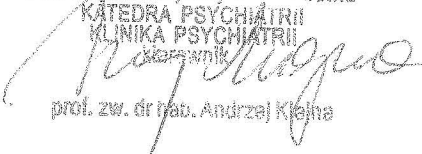
Na podstawie szczegółowej analizy poszczególnych zmiennych Doktorantka sformułowała wnioski, które można ująć w dwie grupy: a) u badanych osób nie występowała zależność pomiędzy nasileniem objawów zespołu wypalenia zawodowego a wiekiem, płcią, miejscem i stażem pracy oraz cechami osobowości; b) czynnikami wpływającymi na zwiększone poczucie wypalenia zawodowego i wyczerpanie emocjonalne była nieumiejętność radzenia sobie w rozwiązywaniu sytuacji stresowych związanych z pracą oraz trudności w uporządkowaniu systemu wartości i zaniżona motywacja w realizacji przyjętych celów.

Piśmiennictwo zostało dobrane prawidłowo i liczy 102 pozycje wśród których uwzględnione są również ważne pozycje książkowe.

Podsumowując, pragnę wyrazić opinię, że Doktorantka przeprowadziła wartościowe badanie dotyczące oceny czynników psychospołecznych wpływających na występowanie wypalenia zawodowego. Wykazała przy tym umiejętności organizowania procesu badawczego.

Prawidłowo zaplanowała badanie, umiejętnie wykonała je, właściwie przedstawiła i skomentowała wyniki oraz krytycznie sformułowała wnioski. Rozwiązała więc wybrane przez siebie zagadnienie badawcze za pomocą metody naukowej, uzyskując interesujące wyniki o wartości poznawczej i praktycznej.

Pomimo zgłoszonych uwag dotyczących zasad doboru grupy badawczej, uważam, że praca pt. „Ocena czynników psychospołecznych wpływających na występowanie wypalenia zawodowego wśród fizjoterapeutów” spełnia warunki stawiane rozprawom doktorskim i wnoszę o dopuszczenie mgr Joanny Leśniewicz do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Uniwersytet Medyczny w Łodzi
KATEDRA PSYCHIATRII
KLINIKA PSYCHIATRII
Kierownik

prof. zw. dr hab. Andrzej Klejwa